

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

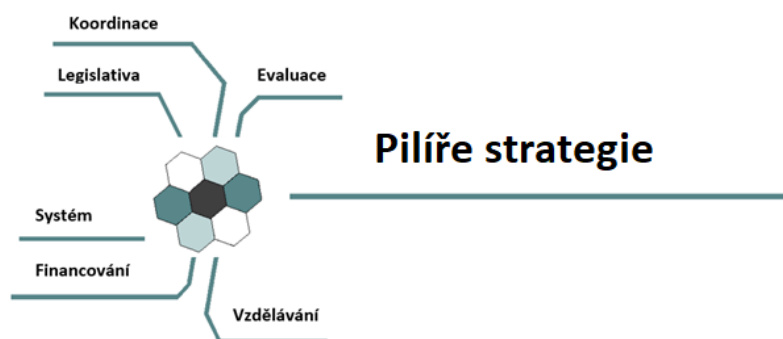
na období 2019 – 2021

„Základním principem primární prevence rizikového chování u žáků je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládnání zátěžových situací osobnosti“. (Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 201291/2010-28).

Školní strategie vychází z **NÁRODNÍ STRATEGIE PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE NA OBDOBÍ 2019 – 2027**

Národní strategie 2019-2027 vymezuje základní pilíře politiky primární prevence, jimiž jsou:

- systém
- koordinace
- legislativa
- vzdělávání
- financování
- monitoring, hodnocení a výzkum

Školní preventivní strategie je dlouhodobým programem pro školy a školská zařízení. Je součástí školního vzdělávacího programu. Školní preventivní strategie je východiskem pro tvorbu preventivního programu školy.

Principy strategie

- *Partnerství a společný postup*
- *Komplexní řešení problematiky primární prevence rizikového chování*
- *Kontinuita působení a systematickosti plánování*
- *Uplatňování ověřených dat a hodnocení efektivity*
- *Zacílení a adekvátnost informací i forem působení*
- *Včasný začátek preventivních aktivit*
- *Pozitivní orientace primární prevence*
- *Orientace na kvalitu postojů a změnu chování*

Východisko a cíl Krajského plánu primární prevence rizikového chování v Olomouckém kraji na léta 2019/2022

Východiskem tvorby krajského plánu je předpoklad nutnosti realizace početného konglomerátu činností, jejichž výkon povede k dosažení hlavního stanoveného cíle:

Prostřednictvím efektivního systému primární prevence, fungujícího na základě komplexního působení všech na sebe vzájemně navazujících subjektů, minimalizovat vznik a snížit míru rizikového chování u dětí a mládeže. Cílovou skupinou zůstávají primárně děti, mládež a pedagogové, sekundárně rodiče dětí a veřejnost.

Hlavní cíle tohoto strategického plánu v oblasti primární protidrogové prevence budou směřovány do čtyř prioritních oblastí:

- *stabilizace krajského systému primární prevence;*
- *koordinace a financování primární prevence;*
- *vzdělávání v primární prevenci;*
- *evaluace primární prevence*

Specifická primární prevence rizikového chování - aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků.

Nespecifická primární prevence rizikového chování - veškeré aktivity, které nemají přímou souvislost s konkrétním typem rizikového chování, ale napomáhají snižovat rizika podporou zdravého životního stylu a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity.

***Selektivní primární prevence** se zaměřuje na skupiny osob, u kterých jsou ve zvýšené míře přítomny rizikové faktory pro vznik a vývoj různých forem rizikového chování, jsou tedy více ohrožené (např. zvýšeně vystavené působení rizikových faktorů) než jiné skupiny populace. Rizikové skupiny lze identifikovat na základě biologických, psychologických, sociálních nebo environmentálních rizikových faktorů souvisejících s rizikovým chováním, a dále podle věku, pohlaví, rodinné historie, místa bydliště nebo úrovně sociálního znevýhodnění (Gallà et al.,2005). Jedná se např. o děti problémových konzumentů alkoholu nebo o žáky a studenty, kteří nedokončili školu nebo kteří mají zhoršený prospěch.*

Indikovaná primární prevence** se zaměřuje na jedince či skupinu, kteří jsou vystaveni působení výrazně rizikových faktorů, případně u kterých se již vyskytly projevy rizikového chování. Snahou je podchytit problém co nejdříve, správně posoudit a vyhodnotit potřebnost specifických intervencí a neprodleně tyto intervence zahájit. Jedná se již o práci s dětmi a mládeží, u kterých je zvýšené riziko výskytu či již počínající projevy rizikového chování (Černý,2010). **Podstatou indikované prevence je, že jedinec byl do vybrané skupiny indikován – tedy vybrán dle posouzení své individuální situace (diagnostikou, screeningem, dotazníky apod.).

Formy rizikového chování

Rizikové chování podle M. Miovského: „Takové chování, v jehož důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost“.

Základní formy rizikového chování jsou uvedeny v Metodickém doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (dále Metodické doporučení).

1. Agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, domácí násilí, krizové situace spojené s násilím, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie, krádeže, loupeže, vydírání, vyhrožování

2 Záškoláctví

3 Závislostní chování, užívání různých typů návykových látek, netolismus, gambling

4 Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů

5 Spektrum poruch příjmu potravy

6 Negativní působení sekt

7 Sexuální rizikové chování

Platná legislativa:

- *Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 2191/2010-28 v souladu se Strategií prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy, Národní strategií protidrogové politiky, Strategií prevence kriminality – všechny strategie vždy na příslušné období*
- *Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j. 24 246/2008-6*
- *Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při omlouvání nepřítomnosti žáků ve škole a při prevenci a postihu záškoláctví č.j. 10 194/2002-14*
- *Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č.j. 14 423/99-22*
- *Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních*
- *Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů*
- *Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu č.j. 11 691-24*
- *Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami*
- *Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci šikany ve školách a školských zařízeních č.j. MŠMT – 21149/2016*
- *Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění pozdějších předpisů se zabývá problematikou dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (ve vztahu k primární prevenci zejména oblast sociálního znevýhodnění)*
- *Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, která v § 2 přímo stanovuje, že školská zařízení pro zájmové vzdělávání uskutečňují zájmové vzdělávání i formou činností vedoucích k prevenci rizikového chování dětí, žáků, studentů*

Primární prevence rizikových projevů chování u žáků je zaměřena na:

a) Předcházení rizikových projevů u žáků:

- Záškoláctví
- Agrese, šikana, kyberšikana, násilí
- Divácké násilí
- Kriminalita, delikvence, vandalismus
- Závislostní chování, závislost na politickém a náboženském extremismu, negativní působení sekt
- Intolerance, antisemitismus, rasismus, xenofobie, homofobie
- Užívání všech návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky)
- Sexuální rizikové chování
- Poruchy příjmu potravy – mentální anorexie, bulimie
- Netolismus (virtuální drogy) a patologické hráčství (gambling)
- Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě

b) Rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případě:

- traumatických zážitků – domácího násilí, šikanování, násilného chování, týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání
- ohrožování mravní výchovy mládeže
- rizikových stravovacích návyků vedoucích k poruchám příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie)
- experimentování s návykovými látkami (legální a nelegální návykové látky)

Realizace školní preventivní strategie

- a) **Specifická primární prevence** – aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Jedná se o:
- všeobecnou prevenci, která je zaměřena na všechny žáky
 - selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového chování
 - indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů, v rodině, ve škole, nebo s vrstevníky

Aktivity: dlouhodobé preventivní programy, preventivní prožitkové a tematické programy vedené ŠMP, jiným pedagogem nebo přizvaným odborníkem

b) Nespecifická primární prevence

Nespecifická primární prevence rizikového chování - veškeré aktivity, které nemají přímou souvislost s konkrétním typem rizikového chování, ale napomáhají snižovat rizika podporou zdravého životního stylu a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy

■ Školní preventivní strategie je realizována všemi pedagogy ve výuce. V rámci vyučovacích předmětů jsou naplňována témata týkající se prevence rizikových projevů chování. Klíčové vyučovací oblasti jsou:

- Oblast zdravého životního stylu (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity).
- Oblast společenskovední (komunikace, sociální dovednosti a kompetence)
- Oblast přírodovědná (biologie člověka, biologické účinky drog, chemie)
- Oblast výchovy ke zdraví a občanské výchovy (postavení rodiny ve společnosti, vedení domácnosti, zdravý vývoj a příprava na život, formy komunikace)
- Oblast sociálně právní (právní aspekty, drog, práva dítěte, význam a cíle reklamy)
- Oblast sociální patologie (postoj ke společnosti ke zneužívání drog, kriminalita, delikventní chování, šikanování, rasismus)

Efektivní výuku podporovat exkurzemi, besedami, návštěvami kulturních a společenských akcí

■ Veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování, zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy. Které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Na realizaci systému primární prevence se na naší škole podílejí všichni pedagogičtí pracovníci. Úkolem školního metodika prevence je jejich práci zaštiťovat a koordinovat.

V užším krizovém týmu je ředitel školy, výchovná poradkyně, preventistka a příslušná třídní učitelka.

Dlouhodobé cíle primární prevence

Žáci

- Realizovat systém aktivit zaměřený na prevenci projevů rizikového chování
- Realizovat systém aktivit zaměřený na vytváření bezpečného klimatu ve škole
- Realizovat systém aktivit zaměřený na vytváření bezpečného klimatu ve třídě a skupině
- Realizovat systém aktivit zaměřený na vedení žáků ke zdravému životnímu stylu, k ochraně zdraví
- Realizovat systém aktivit zaměřený na vedení žáků k občanské a právní odpovědnosti za sebe a své jednání
-

Rodiče

- Realizovat systém aktivit zaměřený na získávání rodičů pro spolupráci se školou
- Realizovat systém aktivit zaměřený na prohlubování informovanosti o rizikovém chování

Pedagogové

- Realizovat systém aktivit zaměřený na podporu vzdělávání v oblasti prevence rizikového chování

Střednědobé cíle primární prevence

Žáci

- Uplatňovat preventivní aktivity a programy speciálně zaměřené na jednotlivé rizikové skupiny žáků
- Uplatňovat systém aktivit zaměřený na vedení žáků k vzájemné pomoci a ohleduplnosti
- Uplatňovat systém aktivit zaměřený na zvyšování zdravého sebevědomí a sebehodnocení
- Realizovat systém aktivit zaměřený na smysluplné trávení volného času
- Realizovat systém aktivit zaměřený na osvojení si konstruktivního zvládnání konfliktů a zátěžových situací
- Realizovat systém aktivit zaměřený na vytváření postojů proti rasismu, antisemitismu a xenofobii

Rodiče

- Informovat rodiče průběžně o činnosti školy, akcích, dát jim možnost zpětné vazby
- Podporovat účast na formálních i neformálních akcích
- Zkvalitňovat informační činnost pro rodiče v oblasti zdravého životního stylu a rizikového chování

Pedagogové

- Realizovat systém aktivit zaměřený na vzdělávání pedagogů v oblasti prevence rizikových jevů, školního násilí, práce třídního učitele s třídním kolektivem a řešení konfliktních situací mezi žáky: komunikace učitel – žák, učitel – rodič
-

Krátkodobé cíle primární prevence

- Naplňovat Minimální preventivní program školy pro daný školní rok

Řešení přestupků

Porušování školního řádu týkající se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy je klasifikováno jako hrubý přestupek a jsou vyvozeny patřičné sankce. Je sledováno i další rizikové chování – záškoláctví, šikana, vandalismus, brutalita, rasismus atd. Při jejich zjištění bude nejprve přistoupeno k následujícím opatřením:

1. Individuální pohovor se žákem
2. Jednání s rodiči na úrovni výchovné komise
3. Doporučení kontaktu s odborníky, případně krizové intervence
4. V případě nezájmu rodičů uvědomění OSPOD
5. V případě dealerství oznámení Policii ČR

Dalším opatřením bude kázeňský postih v rozsahu vymezeném školním řádem.

V Brodku u Konice, 29. 9. 2019

Mgr. Kateřina Dostálová, ředitelka školy

Vypracovala: Mgr. Renata Fialová, školní metodik prevence